

Грянило А.В.,
Мілашовська О.І.,
Гоблик-Маркович Н.М.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИТЯЧОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

У статті визначено і узагальнено стратегічні напрями розвитку закладів готельно-ресторанного господарства з елементами дитячого обслуговування, розглянуті стратегічні аспекти розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу, проведено аналіз ринку готельно-ресторанних послуг з дитячого обслуговування на регіональному ринку.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство, дитяче обслуговування, напрями розвитку, ринок послуг.

ВСТУП

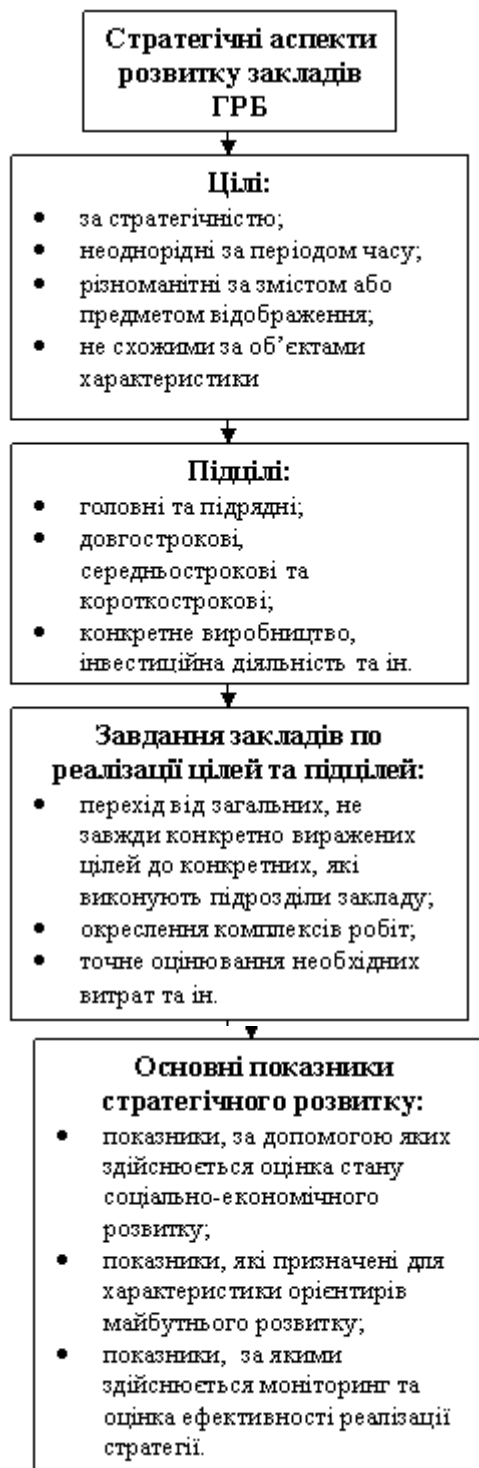
Стан ринку готельно-ресторанного господарства значною мірою залежить від економічного становища в країні. Тому постає низка проблем, які потребують вирішення, зокрема, визначення стратегічних напрямків розвитку закладів ГРГ з обслуговуванням дитячого контингенту.

Метою наукової праці є визначення стратегічних напрямів розвитку закладів готельно-ресторанного господарства з дитячого обслуговування.

Різноманітні напрямки діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу досліджували такі науковці як Л. Шульгіна, А. Виноградська, О. Соколова. Питання сучасних форм організації діяльності у готельно-ресторанному бізнесі та розвитку готельно-ресторанної справи відображені у працях таких вчених як Т. Кононенко, Н. Полстяна, А. Змійов, Н. П'ятницька, М. Мальська, В. Архипов, Т. Сокол. Проблемами стратегічного управління підприємств готельно-ресторанного бізнесу займалися вчені: Л. Довгань, А. Мазаракі, Г. Мунін, С. Мельниченко, Т. Ткаченко. Але недостатньо уваги приділено особливостям обслуговування дитячого контингенту закладами готельно-ресторанного господарства та таких, що спеціалізуються на такому обслуговуванню [4].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Заклади готельно-ресторанного господарства обслуговують різноманітний контингент споживачів, в основу чого покладений процес обслуговування, що являє собою послідовне виконання встановлених дій та дотримання правил. Для перспективного функціонування закладів готельно-ресторанного господарства необхідною умовою є формування стратегічних аспектів розвитку, які зображені на рис. 1.

Рис. 1. Стратегічні аспекти розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу

Розвиток закладів готельно-ресторанного господарства посідає одне з перших місць в загальному розвитку економіки країни.

Для кращого бачення напрямів розвитку будемо в подальшому розглядати розвиток готельного та ресторанного господарства в країні окремо.

За останній час в області ресторанного бізнесу широкого розповсюдження набуло включення елементів інноваційних технологій, нано-технологій, відкриття тематичних закладів ресторанного господарства [1, 15]. Одним із напрямів розвитку закладів ресторанного господарства є створення спеціалізованих дитячих кафе або на базі ресторану розроблення дитячих меню, що розширює контингент споживачів та сприяє задоволенню їх потреб. Отже, якщо є попит на дані послуги, то повинна бути надана споживачу і відповідна пропозиція.

Аналізуючи ринок ресторанного господарства з дитячого обслуговування, можемо виділити наступні стратегічні напрямки розвитку:

1. рівень попиту на послуги;
2. наявність бар'єрів функціонування та аналіз конкурентного середовища;
3. державне регулювання даної галузі;
4. можливості розширення бізнесу;
5. відповідність якості послуг.

Рівень попиту на ринку. В період своєї діяльності підприємства ресторанного господарства повинні здійснювати аналіз ринку та досліджувати рівень попиту на пропоновані ним послуги та маневрувати і реагувати, відповідно, на зміни в потребах споживачів.

Наявність бар'єрів функціонування та аналіз конкурентного середовища. Кожне підприємство в процесі діяльності пропонує своєму споживачу послуги, які є або спорідненими, схожими, або унікальними, неповторними чи відрізняються по якості або цінovій політиці, тобто за рахунок наявності конкурентів повинні здійснювати заохочувальні пропозиції [2, 36].

Державне регулювання в сфері ресторанного господарства повинне бути націлене на розвиток та розширення закладів з дитячого обслуговування, на належному рівні здійснювати контроль за додержанням стандартів, норм, правил, якості послуг та контролювати реалізацію державних, регіональних і місцевим програм розвитку.

Можливості розширення бізнесу – цей напрямок дає змогу ресторанним підприємствам вчасно реагувати на ринкові зміни та підлаштовувати свою діяльність під ці зміни.

Відповідність якості послуг – це один з найважливіших напрямків стратегічного розвитку закладів ресторанного господарства з дитячого обслуговування. При належному рівні послуг створюється відповідний власний контингент споживачів, що призводить до стабільного прибутку та функціонування підприємства.

На стратегічний розвиток підприємств готельного господарства з обслуговування дитячого контингенту впливає низка показників:

1. територіальне розміщення закладу, що включає фактор територіальної концентрації (концентрація підприємств, установ, організацій, населення в центрах, районах, вузлах), який представимо за формулою:

- 2.

$$K_{тк} = PPr / PP + Sp / S, \quad (1)$$

де $K_{тк}$ – коефіцієнт територіальної концентрації;

PPr – показник розвитку підприємства на території району (регіону) (грн./1 послуг в районі);

PP – сукупний показник розвитку підприємств галузі в країні в цілому (грн./1 послуг в країні);

Sp – площа території району (регіону) (m^2);

S – загальна площа країни (m^2);

3. інфраструктурне забезпечення, що характеризується наявністю під'їзних доріг, територією, матеріально-технічним забезпеченням готельного закладу та ін. [3, 28];

4. спектр послуг – наявність додаткових послуг для обслуговування дитячого контингенту та ін.;

5. попит на послуги та контингент споживачів – в залежності від потреби обслуговування дитячого населення створюється і відповідно пропозиція послуг [5];

ресурсне забезпечення – наявність ресурсів для систематичного та повноцінного функціонування закладу готельного господарства з обслуговування дитячого контингенту.

В спектрі аналізу регіонального ринку готельно-ресторанних послуг з дитячого обслуговування було отримано результати досліджень, які зображено в таблиці 1.

В процесі дослідження були визначені основні складові, які використані для здійснення підрахунків:

1. часові інтервали – розглянуто 6 останніх років по показникам обслуговування в закладах ГРБ на регіональному рівні (Закарпатська область);

2. кількість об'єктів ресторанного господарства, які функціонували у відповідному році, а також кількість місць в цих закладах та кількість відвідувачів, які були обслужені в об'єктах ресторанного господарства;

3. кількість об'єктів готельного господарства, що включає підрахунок загальної кількості об'єктів готельного господарства на регіональному ринку, місткість в даних закладах та кількість відвідувачів, які були обслужені в даних закладах;

4. наступний показник, який ми виділено – це загальна кількість дітей-туристів, які були обслужені в закладах готельно-ресторанного господарства;

5. в результаті аналізу попередніх показників ми визначили частку дітей-туристів по відношенню до загальної кількості обслужених в закладах готельного та ресторанного господарства, відповідно.

Таблиця 1. Обслуговування дитячого контингенту в закладах готельно-ресторанного господарства

Рок	Об'єкти ресторанного господарства			Об'єкти готельного господарства			Обслужені діти-туристи, осіб	Частка дітей-туристів від загальної кількості відвідувачів, %	
	всього, од.	місць, од.	обслужено, на 10 тис.осіб	всього, од.	місць, од.	обслужено, тис. осіб		В ресторанных підприємствах	В готельних підприємствах
2006	766	35800	288	4538	3152	99,2	4356	0,15	4,4
2007	705	32977	265	48	3801	127,0	4837	0,18	3,8
2008	613	28197	227	61	5367	130,7	4657	0,2	3,6
2009	556	27440	220	69	5544	104,4	4007	0,18	3,8
2010	544	26905	216	67	5380	101,5	1654	0,08	1,6
2011	494	24801	198	159	6936	131,7	2179	0,11	1,7

Отримані результати зображено графічно у вигляді діаграми (Рис. 2).

Динаміка кількості обслужених дітей-туристів в закладах готельно-ресторанного господарства

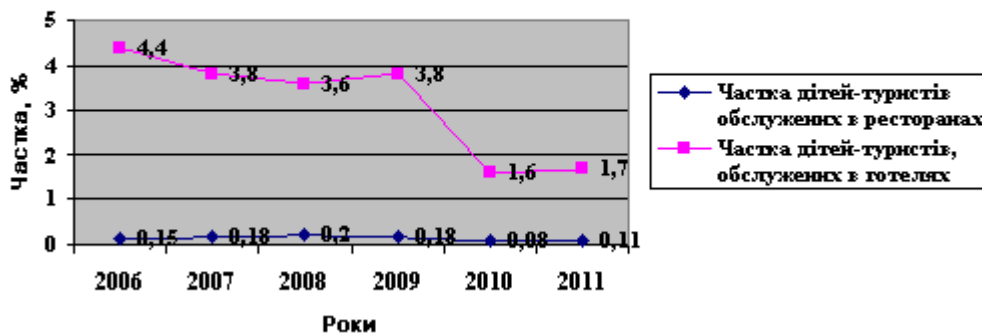

Рис. 2. Динаміка кількості обслужених дітей-туристів в закладах готельно-ресторанного господарства

ВИСНОВКИ

Визначення стратегічних напрямків розвитку закладів готельно-ресторанного господарства з елементами дитячого обслуговування є початковим етапом даного дослідження, подальшим продовженням якого буде розробка та впровадження стратегічного планування розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу з дитячого обслуговування, що і буде основою подальших наукових досліджень.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Готелі та інші місця для тимчасового проживання: статистичний бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – 193с.
2. Закарпаття – санаторії та туризм. Статистичний збірник. Головне управління статистики у Закарпатській області. Ужгород, 2012. – 110 С.
3. Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області до 2015 року.- Закарпатська обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/135.htm>.

4. Насонова О.В., Даниленко Л.О. Тенденции развития ресторанного бизнеса на Украине: Дешево и сердито [Електронний ресурс] / Насонова О.В., Даниленко Л.О. – Режим доступу:http://tourlib.net/statti_tourism/rest_bisn.htm.
5. Іванова Л.О. Дослідження чинників якості послуг підприємств готельного господарства та їх врахування у маркетинговій стратегії [Електронний ресурс] / Іванова Л.О. – Режим доступу:http://tourlib.net/statti_ukr/ivanova.htm.

Одержано 26.02.2013р.

© **Грянило А.В.**, завідувач лабораторіями кафедри готельно-ресторанної справи Мукачівського державного університету, e-mail: AngelikaGryanylo@i.ua

Мілашовська О.І., д.е.н., професор кафедри готельно-ресторанної справи Мукачівського державного університету, e-mail: Mila_olga@i.ua

Гоблик-Маркович Н.М., к.е.н., доцент кафедри готельно-ресторанної справи Мукачівського державного університету, e-mail: gm_nadina@i.ua